

FACTSHEET NEDERLANDSE BANKENSECTOR

De Nederlandse bankensector is continu in beweging. Hieronder leest u actuele feiten en cijfers over de Nederlandse bankensector.

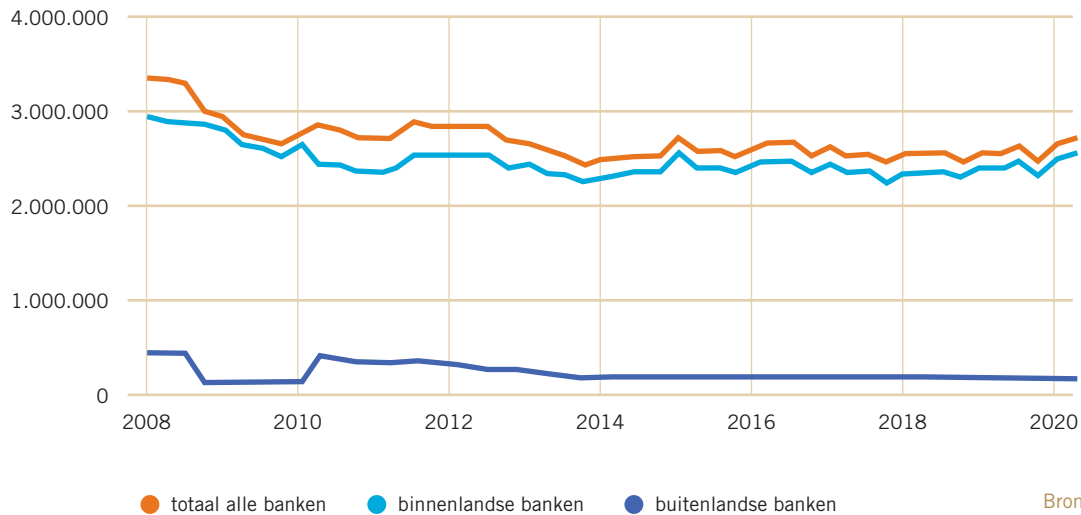
Kenmerken Nederlandse bankensector

- De sector heeft een **grote omvang** en is geconcentreerd.
- De grootste Nederlandse banken zijn voornamelijk zogenaamde **'universele' banken**: instellingen die veel verschillende bancaire diensten aanbieden en een brede klantenbasis hebben. De belangrijkste focus ligt op Nederland en Europa.
- Het bankwezen speelt een belangrijke rol in de **financiering van het Nederlandse bedrijfsleven**.
- **Digitalisering heeft een hoge vlucht genomen** in de bediening van klanten, als ook in de bedrijfsvoering.
- Het Nederlandse bankwezen is in Europees perspectief **goed gekapitaliseerd**.
- Ongeveer 99,5% van de huishoudens heeft **toegang tot een geldautomaat** op minder dan 5 kilometer afstand.
- De bankensector was in 2019 een werkgever voor **ruim 66.000 werknemers** in Nederland. Iets meer dan de helft van de medewerkers is man en 43,9% is vrouw. De verwachting is dat **thuiswerken** voor bankmedewerkers – ook na de coronacrisis – een steeds belangrijkere rol gaat krijgen.

Omvang en concentratie van de bankensector in de Nederlandse economie

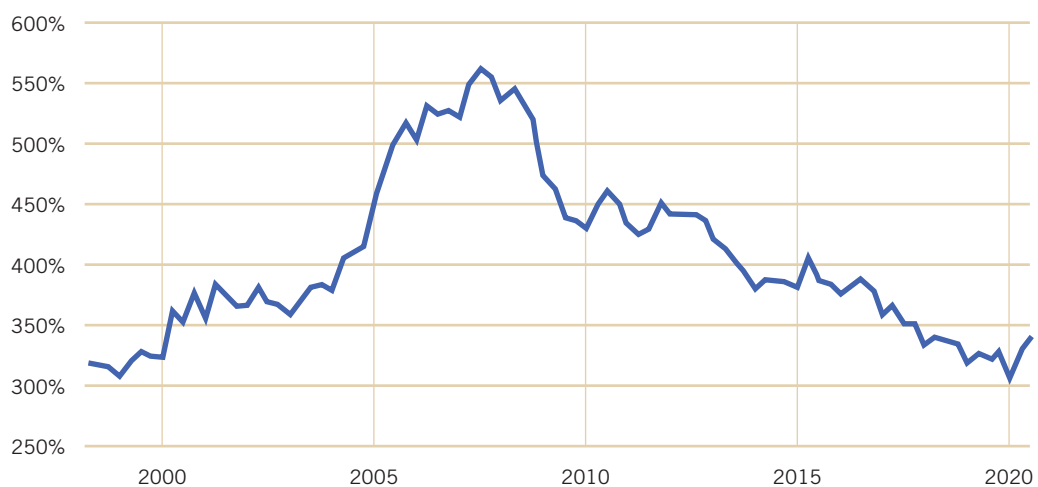
Het balanstotaal van banken in Nederland is al jarenlang ongeveer constant. In 2020 was ongeveer 94% van het totale balanstotaal afkomstig van Nederlandse banken. Buitenlandse banken waren goed voor ongeveer 6% van het balanstotaal van de sector.

Absolute omvang bankensector in Nederland (in miljoen euro)

De relatieve omvang van de Nederlandse bankensector is de afgelopen jaren afgenomen. Dit heeft verschillende oorzaken. Sinds de financiële crisis van 2008/2009 zijn veel buitenlandse activiteiten beëindigd. Dat resulteerde in een krimp van de balans. Daarnaast is de economie aanzienlijk gegroeid in termen van het bruto binnenlands product (bbp). Het bbp geldt als de belangrijkste indicator voor economische groei in ons land. Deze twee factoren leidden tot een gestage daling van de omvang van de banksector als % van het bbp. Dit was in het tweede kwartaal van 2020 339,2% van het bbp. Dat is een forse daling ten opzichte van het hoogste niveau van de afgelopen twee decennia van 562,5% van het bbp.

Relatieve omvang bankwezen ten opzichte van de economie (in % bbp)

De bankensector is vrij geconcentreerd en kent enkele grote binnenlandse banken, die een breed scala van activiteiten aanbieden. Het Nederlandse bankwezen heeft relatief veel uitzettingen aan Nederlandse huishoudens, veelal in de vorm van hypotheekleningen. Het gezamenlijke balanstotaal van deze grootste vijf Nederlandse banken (ABN AMRO, ING, Rabobank, Volksbank en BNG) in het totale balanstotaal van de sector is 85,2% in het tweede kwartaal van 2020. Deze structuur is in de loop der jaren ontstaan door fusies en overnames om ook buiten Nederland te kunnen concurreren en doordat aanbieders zijn verdwenen of overgenomen, deels als gevolg van de financiële crisis.

Het balanstotaal van de vijf grootste Nederlandse banken als % van het balanstotaal van de Nederlandse bankensector

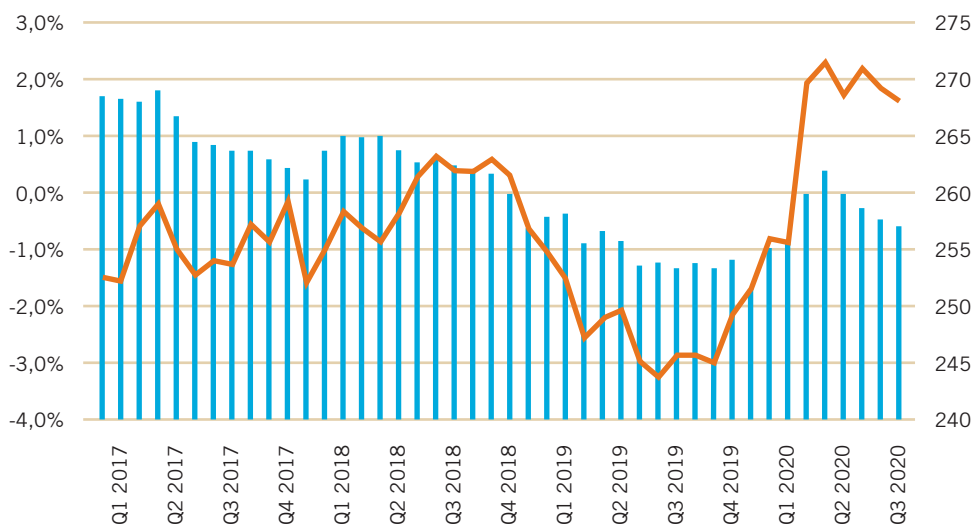

Bron: DNB

Nederlandse bankensector en zakelijke kredietverlening

Nederlandse banken hadden in 2020 zo'n 267 miljard euro uitstaan aan Nederlandse ondernemingen, waarvan grofweg de helft aan mkb-bedrijven. Daarmee zijn banken de belangrijkste financier van het bedrijfsleven en voornamelijk voor het mkb een belangrijke bron van externe financiering.

Kredietverlening Nederlandse banken aan niet-financiële sector

● jaargroei in % mutaties jaar-op-jaar [op linkeraks] ● uitstaand bedrag in miljard euro [op rechteraks] Bron: DNB

Kredietverlening in tijden van corona

Sinds het uitbreken van de coronacrisis in maart 2020 hebben banken in Nederland in aanvulling op het steunpakket van de overheid inmiddels ruim 181.000 ondernemers financieel meer lucht gegeven (cijfers NVB-april 2021). Met het uitstel van aflossingen en het verstrekken van leningen of meer kredietruimte aan bedrijven is in totaal inmiddels 47,4 miljard euro gemeoid.

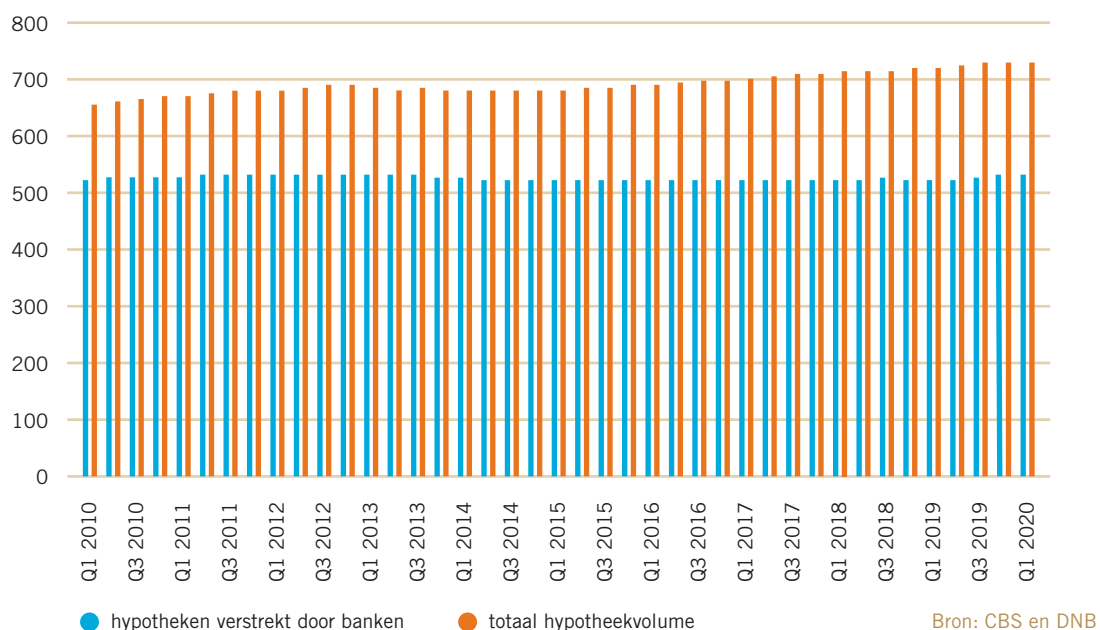
Ook bijna 38.000 consumenten hebben een betaalpauze gekregen van banken voor de aflossing van hun hypotheek of consumptief krediet (cijfers NVB-april 2021). Dat betreft meestal een betaalpauze van één tot en met drie maanden. Dat geeft respijt voor in totaal 88 miljoen euro. Een betaalpauze op de hypotheek of consumptieve lening is een tijdelijke oplossing waarmee bijvoorbeeld wegvallende inkomsten een aantal maanden kunnen worden opgevangen. Als klanten, bijvoorbeeld door werkloosheid, meer structurele betalingsproblemen voorzien, is het verstandig om (opnieuw) in gesprek te gaan met de bank.

NVB publiceert periodiek een infographic over deze 'Financiering bedrijven in coronatijd aan bedrijven en consumenten door banken'. Deze cijfers zijn voortdurend in ontwikkeling en de meest actuele stand is te vinden op [Corona monitor](#). De overheid ondersteunt deze maatregelen met verschillende oplossingen, zie [Overzicht COVID-19 maatregelen voor banken vanuit de overheid en toezichthouders](#).

De Nederlandse bankensector en de woninghypotheekmarkt

Vorig jaar hadden ongeveer 3,3 miljoen huishoudens een hypotheek. Ongeveer driekwart hiervan is verstrekt door een bank. In totaal stond er in 2019 ruim 533 miljard euro aan Nederlandse hypotheek uit. Hoewel het marktaandeel van banken op de hypotheekmarkt al jaren daalt, zijn de banken samen nog steeds ruimschoots de grootste hypotheekverstrekker van Nederland.

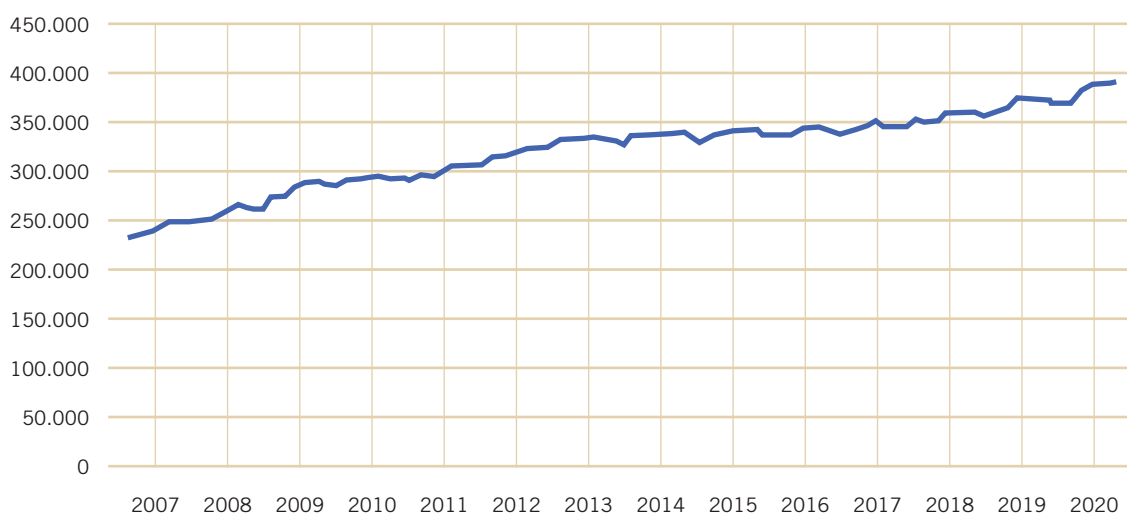
Verstekte hypotheek door banken en totale hypotheek (in miljard euro)

De Nederlandse bankensector en de spaartegoeden Nederlandse huishoudens

Eind 2020 stond er bij Nederlandse banken voor 390,5 miljard euro aan spaargeld uit van Nederlandse huishoudens; bijna 1% meer dan een jaar eerder. Deze toename wordt grotendeels gedreven door een stijging van de netto inleg. De toename kan mogelijk mede worden verklaard door het spaardoel-effect: voor een bepaald gewenst eindbedrag is bij een lagere rentevergoeding meer spaargeld nodig. Dit geldt bijvoorbeeld als mensen willen vasthouden aan hun pensioenambitie. Het effect op het spaargedrag van huishoudens beperkt de stimulerende werking van de lage rente op de inflatie en de economische groei. De economische onzekerheid rondom Corona heeft in 2021 geleid tot extra spaarinleg.

Totaal aan spaargeld Nederlandse huishoudens (in miljoen euro)

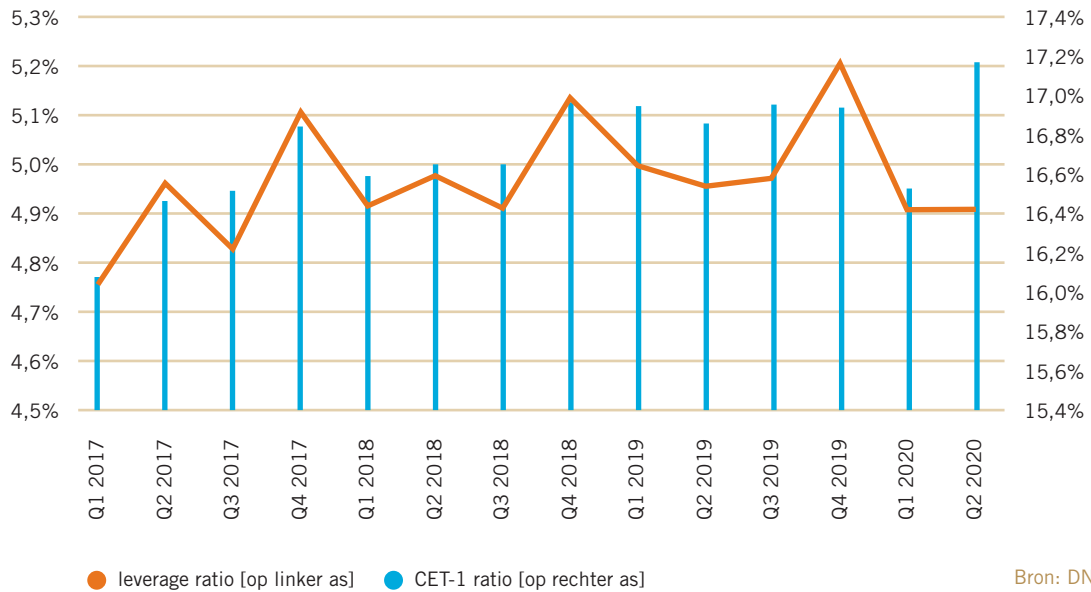

Bron: CBS en DNB

Soliditeit Nederlandse bankwezen

De Nederlandse banken staan er goed voor. Goed gekapitaliseerde en winstgevende banken zijn minder vatbaar voor crises. Ze bouwen hun kredietverlening tijdens een eventuele crisis minder scherp af, wat bijdraagt aan de stabiliteit van de economie als geheel. DNB heeft onlangs bevestigd dat Nederlandse banken hoogstwaarschijnlijk in staat zijn om de kredietverlening aan de reële economie – ondanks de coronacrisis – onverminderd voort te zetten. De buffers van banken zijn de afgelopen jaren dan ook flink gestegen. De zogenaamde kernkapitaalratio (CET-1 ratio) is de afgelopen 5 jaar twee keer zo hard toegenomen als de gemiddelde ratio van banken in de eurozone. Dat bevestigt de inzet van Nederlandse banken op bufferversterking. De leverage ratio houdt geen rekening met het risicoprofiel van de balans en ligt ruim boven de 4,5%.

Soliditeit Nederlands bankwezen

Over de Nederlandse Vereniging van Banken

De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) behartigt de gemeenschappelijke belangen van de Nederlandse en buitenlandse banken die actief zijn in Nederland. De NVB is de verbinding tussen de bankensector, politiek en maatschappij en draagt bij aan een vitale, duurzame sector. De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) heeft 60 leden. Vrijwel alle banken die actief zijn in Nederland zijn lid van de NVB. Van de 56 leden, tellen we 31 buitenlandse banken waarvan 19 met een bijkantoor in Nederland.

Standpunt Nederlandse bankensector

De Nederlandse bankensector vormt een belangrijke sector voor de Nederlandse economie. Bank zijn de belangrijkste financieringsbron voor bedrijven en huishoudens.

Dit jaar zullen de langdurig lage rentemarges, de transitie naar de duurzame economie, de coronacrisis en de digitalisering van de dienstverlening een belangrijke rol blijven spelen in de bankensector. Er wordt volop geïnvesteerd in systemen om financieel-economische criminaliteit aan te pakken. Nederlandse banken zijn goed gekapitaliseerd en hebben daardoor een goede uitgangspositie om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen. De pandemiestresstest van DNB vorig jaar laat zien dat banken nog steeds voldoende schokbestendig zijn en de kredietverlening is op peil gebleven. Hierbij moeten we wel aantekenen dat (nog) relatief weinig bedrijven en huishoudens in financiële problemen gekomen. Banken hebben zich hierop voorbereid en voorzieningen getroffen.